

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Lärares metoder i engelskundervisning

En fallstudie på en svensk skola med engelskprofil

Gabriella Wrigholm

Självständigt arbete L3XA1A

Handledare: Ingela Andersson

Examinator: Katharina Dahlbäck

Rapportnummer: V118-2930-047-L3XA1A

Sammanfattning

Trots det engelska språkets betydelse i världen har jag under lärarutbildningen observerat hur lite engelskundervisning elever i årskurs F-3 har i Sverige. Det finns dock skolor med engelskprofil där det engelska språkets roll i undervisningen är större. Fallstudien tog avstamp i denna brist på engelskundervisning i lägre årskurser och hade som syfte att undersöka hur lärare på en svensk skola med engelskprofil arbetade med andraspråket engelska för elever i förskoleklass och årskurs 1. Det undersöktes med hjälp av kvalitativa intervjuer med fem lärare som arbetade i förskoleklass och årskurs 1. Knud Illeris tre dimensioner för lärande har använts för att analysera vilka språkkunskaper som eleverna fick möjlighet att utveckla genom lärarnas val av undervisningsmetoder. Eleverna kunde utveckla ett brett engelskt ordförråd, förmågan att kommunicera ett innehåll på engelska samt sin förmåga att använda och förstå engelska i olika sammanhang. Resultatet visar att lärarna dels tog in engelska i sina rutiner och arbetade med anglifiering i undervisningen på olika vis. Lärarna tematiserade även engelskundervisningen samt utformade sin undervisning med utgångspunkt i att eleverna skulle känna glädje när de arbetade med engelska i skolan.

Titel: Lärares metoder i engelskundervisning – en fallstudie på en svensk skola med engelskprofil

English title: Teachers' English teaching methods – a case study at a Swedish school with an English profile

Författare: Gabriella Wrigholm

Typ av arbete: Examensarbete på avancerad nivå (15 hp)

Handledare: Ingela Andersson

Examinator: Katharina Dahlbäck

Rapportnummer: V118-2930-047-L3XA1A

Nyckelord: Engelskprofil, engelskundervisning, språkutveckling, andraspråk

Innehåll

Sammanfattning	i
Innehåll.....	i
Inledning.....	1
Syfte och frågeställningar.....	2
Syfte	2
Frågeställningar.....	2
Kunskapsöversikt	2
Samband mellan ålder och språkinläring	2

Undervisningsmetoder i andraspråk.....	3
Teoretisk utgångspunkt	4
Metod	5
Fallstudie – en skola med engelskprofil	5
Fallbeskrivning.....	5
Kvalitativ metod.....	6
Urval och respondenter	6
Semistrukturerad intervju.....	6
Genomförandet av intervjuer och analys	6
Forskningsetiska principer	7
Metoddiskussion.....	7
Resultatredovisning och analys	8
Lärares undervisning i engelska i årskurs F-1 på en skola med engelskprofil.....	8
Rutiner.....	8
Anglifiering	9
Tematiskt arbete	10
Lustfylld undervisning	10
Hur bidrog arbetssätten till elevernas språkutveckling?	12
Lärandets innehållsdimension	12
Lärandets drivkraftsdimension	13
Lärandets samspelsdimension	14
Diskussion	15
Förslag till vidare forskning	17
Referenser.....	17
Bilaga 1	18
Intervjufrågor	18

Inledning

Idag omges vi av engelska språket i vår vardag och engelska används inom områden som utbildning, ekonomi och politik. Barn i Sverige möter engelska språket tidigt i livet genom dataspel, musik samt genom den ökade mängd tv-program med engelskt tal som finns tillgänglig. Den ökade tillgängligheten till internet medför också en större exponering av det engelska språket, vilket får mig som blivande lärare i årskurserna F-3 att undra: Hur viktigt är det att ha kompetens i engelska för dagens barn i Sverige?

Frågan om hur användbart engelska språket är för svenska barn i framtiden kan vara svår att svara på. Från 1983 till 2008 ökade mängden människor som talar engelska från en femtedel av jordens befolkning till en tredjedel av jordens befolkning (Crystal, 2008). I det här fallet handlar det både om de som talar engelska som modersmål och de som talar språket men som inte räknar det som modersmål. Oavsett kan jag konstatera att engelska är ett stort språk i världen. Engelska är också det språk som flest forskare har valt att publicera sin forskning på i Skandinavien sedan 1950-talet och det språk som räknas som parallellt språk till svenska inom den akademiska världen (McGrath, 2014). En majoritet av de tjänster som finns att söka kräver högre utbildning (Arbetsförmedlingen, 2017), eftersom engelska räknas som ett parallellt språk till svenskan inom högre utbildning är det rimligt att anta att det är viktigt för elever i dagens skola att bemästra språket om de vill studera vidare via en högre utbildning efter gymnasiet. Därför är det också viktigt att alla barn får möjlighet att lära sig engelska redan under de tidiga skolåren.

Enligt läroplanen för grundskolan ska läraren stärka elevens vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan (Skolverket, 2011). När elever uttrycker viljan att lära sig engelska är det därför lärarens uppdrag att uppmuntra elevens vilja att utvecklas i engelskämnet. Läroplanen för grundskolan beskriver syftet med undervisningen i engelska som att den bland annat ska ge alla elever förutsättningar att utveckla sin förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, kunna förstå talad och skriven engelska samt använda språkliga strategier för att göra sig förstådda och förstå andra som talar engelska (Skolverket, 2011).

Trots engelskans betydelse i världen och i Sverige har jag under lärarutbildningens gång observerat att elever från årskurs F - 3 har ytterst lite undervisningstid i ämnet engelska. I årskurs 2 uppmärksammade jag att eleverna endast hade trettio minuter engelska i veckan. Det finns forskning som visar att när människor lär sig ett nytt språk tidigt i livet utvecklas språkkunskaper som är svåra att utveckla i högre ålder (Johnson & Newport, 1989). Studier som har undersökt undervisning och språkinläring i den svenska skolan har genomförts med barn som är 10 år eller äldre (Malmberg, Bergström, Håkansson, Tornberg och Öman, 2000). Eftersom det är ovanligt att undervisa i ett andraspråk redan i förskoleklass kan jag bara anta hur sådan undervisning kan utformas. Det finns dock skolor i Sverige som väljer att inrikta sig på att börja elevens utbildning i engelskämnet tidigare än många andra svenska skolor. Genom att undersöka hur en skola med sådan engelskprofil arbetar med elevens språkutveckling i engelska bidrar mitt examensarbete med kunskap om hur språkundervisning kan utformas och integreras i skolverksamheten för barn vid 6-7 års ålder.

Syfte och frågeställningar

Syfte

Syftet med det här examensarbetet är att undersöka hur lärare på en svensk skola med engelskprofil arbetar med andraspråket engelska för elever i förskoleklass och årskurs 1, samt hur lärarnas val av undervisningsmetoder ger eleverna möjlighet att utvecklas i sin språkutveckling.

I uppsatsen använder jag Illeris tre dimensioner för lärande för att tolka och förklara hur och vilka språkkunskaper som eleverna ges möjlighet att utveckla genom lärarnas val av undervisningsmetoder.

Frågeställningar

1. Hur arbetar lärare med engelska i sin undervisning?
2. Vilka språkkunskaper ges eleverna möjlighet att utveckla genom lärarnas undervisningsmetoder?

Kunskapsöversikt

I det här avsnittet redovisas forskning om sambanden mellan ålder och språkinläring, samt forskning som har undersökt undervisningsmetoder för andraspråksutveckling.

Samband mellan ålder och språkinläring

Flera studier har undersökt vilken betydelse ålder har för inläring av ett andraspråk (Johnson & Newport, 1989; Esim & Feride, 2013; Johnstone, 2002). I en undersökning av Johnson mfl. (1989) har huruvida barn har bättre förutsättningar för lärande av ett andraspråk än vuxna undersökts. De utgick från hypotesen att om lärande av ett förstaspråk sker före en persons pubertet har hen bättre förutsättningar för att utveckla språket till sin fulla potential än ifall lärandet startar efter puberteten. Denna period, som sträcker sig från spädbarnsåldern till puberteten, kallar de för "den kritiska perioden" (Johnson & Newport, 1989, s. 61). Hypotesen undersöktes genom att testa språkfärdigheterna hos 46 personer med kinesiska eller koreanska som modersmål som hade bosatt sig i USA mellan att de var 3 och 39 år gamla. Samtliga hade bott i USA mellan 3 och 26 år när testerna utfördes. Resultatet visar att de som hade anlänt till USA tidigare fick bättre resultat på sina tester än de som hade anlänt senare.

Esim och Feride (2013) har i en intervju- och enkätstudie undersökt förhållandet mellan ålder och oro vid lärande av ett andraspråk. Barnen som medverkade i studien var mellan 10 och 14 år gamla och resultatet i studien visade att de yngre barnen var mindre oroliga än de äldre barnen under undervisningen. Resultatet visade även att den aktivitet som orsakade mest oro vid andraspråkslärande var prov.

Johnstone (2002) har sammanställt undersökningar om åldern som faktor vid andraspråklärande. Sammanställningen är en publikation som ingick i ett större projekt. Projektet är en del av *Guide for the Development of Language Education Policies in Europe. From Linguistic Diversity to Plurilingual Education*, med syftet att undervisa språk i de europeiska utbildningssystemen och utveckla språkliga riktlinjer. Johnstone (2002) kom i sin analys fram till att det är svårt att fastslå att ung ålder alltid innebär bättre andraspråklärande. Ibland kan det vara framgångsrikt att låta barn så unga som 6 år börja lära sig ett andraspråk om förhållandena runt barnen är fördelaktiga. Exempel på sådana förhållanden kan vara rätt storlek på elevgrupp, tillräckligt många undervisningstimmar per vecka och rätt kompetens hos läraren som undervisar.

Sammanfattningsvis antyder dessa studier att omfattande språkundervisning i tidig ålder kan bidra till att barnen i högre grad lär sig behärska språket än om undervisningen påbörjas när de har blivit äldre.

Undervisningsmetoder i andraspråk

Flera studier har undersökt hur olika undervisningsmetoder kan bidra till att barn utvecklas i sitt andraspråk (MhicMathuna, 2008; Kalogiru, Beachamp & Whyte, 2017; Lundberg, 2007; Malmberg, Bergström, Håkansson, Tornberg och Öman, 2000). Med hjälp av observationer, enkäter och intervjuer har MhicMathuna (2008) undersökt olika sätt som barn kan föras med stöd vid andraspråklärande. Undersökningen gjordes på en förskola där barnens förstaspråk var engelska och deras andraspråk var iriska. Personalen talade endast iriska med barnen. Resultatet visar att personalen gav barnen stöd i lärandet genom storytelling. Varje barn på förskolan deltog i en stunds storytelling minst fyra gånger i veckan. En utvecklingsprocess i andraspråket kunde observeras hos barnen som resultat av att personalen ställde frågor om bilder och text i böckerna. Barnens berättarförmåga utvecklades och de kunde beskriva bilderna och plocka ut de mest centrala händelserna i berättelserna.

Lundberg (2007) har utfört ett aktionsforskningsprojekt för att undersöka engelskundervisning i praktiken och hur den kan utvecklas. Projektet utgick från att det i Sverige var brist på låg- och mellanstadielärare med kapacitet att undervisa i engelska. En kompetensutvecklingskurs som behandlade språkdidaktik och språkinläring utvecklades som en del av projektet. Kursen innehöll kunskaper som saknades i undervisningen hos aktiva lärare och bidrog till att lärarna fick möjlighet att stärka sin kompetens att undervisa i engelska för barn på låg- och mellanstadiet. Efter kursen upplevde både elever och lärare engelskundervisningen som rolig. Resultatet av aktionsforskningsprojektet blev att lärarnas undervisningsmetoder i engelskämnet förbättrades och deras roll som lärare stärktes. De utvecklade också förmågan att se vilken kompetens som de behövde stärka hos sig själva vilket medverkade till att eleverna blev mer engagerade i engelskundervisningen och började producera mer engelska under lektionerna.

Kalogirou mfl. (2017) har genom användning av experiment- och kontrollgrupper och ordförrådstest undersökt huruvida 9-10 år gamla barn kan utveckla sitt ordförråd i ett andraspråk genom drama som undervisningsmetod. Undervisningsmetoden kallas VAD, och står för "vocabulary acquisition via drama". Metoden involverar att barn får repetera ord när de övar på att dramatisera, de får kontextualiserad input via övningar som görs före dramatiseringen och de uppmuntras att producera språk i en säker miljö där de kan reflektera

över språket de använder. Resultatet visar att drama kan utveckla barns vilja att kommunicera på sitt andraspråk, öka flytet vid tal samt engagemanget och viljan att delta vid språklärande.

Malmberg mfl. (2000) har i projektet STRIMS undersökt elevers strategier vid inläring av moderna språk. Frågor angående hur elever i åldrarna 10 till 15 år går till väga för att memorera ord, bygga upp ett ordförråd i ett målspråk och hur medvetna de är om hur de går tillväga undersöktes. STRIMS omfattade de fyra moderna språken engelska, tyska, franska och spanska och observationer gjordes när eleverna samtalade, lyssnade och skrev. Olika test genomfördes på eleverna där det bland annat undersöktes vilka strategier eleverna använde för att komma fram till vilka ord som egentligen borde ersätta nonsensord som hade placerats i en text. Projektets resultat visar att många elever lär in ord på ett mekaniskt vis utan en djupare insikt om varför de egentligen lär sig orden. Många elever arbetar traditionellt med ordinläringen, det vill säga de rabblar och skriver orden från gloslistan utan kontext och förhör sig själva genom att hålla för orden. De elever som var framgångsrika i sin ordinläring använde sig av metoder där de lärde sig orden i ett sammanhang.

Sammanfattningsvis visar ovannämnda studier att det finns flera studier som har undersökt den mest idealiska åldern för människor att börja lära sig ett andraspråk. Det har utförts aktionsforskning inom ämnet andraspråksinläring, studier har tittat på hur elever utvecklar sitt ordförråd i ett andraspråk med hjälp av olika metoder samt att forskning har gjorts på förskolor där eleverna dagligen omges av andraspråket. Dessa studier har inte undersökt hur svenska lärare arbetar med engelska för barn i sex till sjuårsåldern på en skola med engelskprofil. I föreliggande uppsats undersöker jag hur svenska lärare arbetar med sin engelskundervisning redan i förskoleklass samt vilka språkkunskaper barnen kan utveckla genom undervisningen.

Teoretisk utgångspunkt

I uppsatsen används Knud Illeris (2015) teori om lärande för att analysera hur engelskundervisningen i förskoleklass och årskurs 1 kan bidra till elevernas lärande. Illeris (2015) definierar lärande som "varje process som hos levande organismer leder till en varaktig kapacitetsförändring som inte bara beror på glömska, biologisk mognad eller åldrande" (s.18). Lärande handlar enligt Illeris (2015) om två processer: samspelsprocessen och tillägnelseprocessen. Samspelsprocessen består av samspel mellan individ och omgivning i en dimension. Tillägnelseprocessen är en inre, individuell process som består av två dimensioner: det finns ett innehåll att lära sig och en drivkraft som driver individen att lära sig innehållet (Illeris, 2015). Enligt Illeris kan följande tre dimensioner förklara och synliggöra lärande.

- 1) **Innehållsdimensionen** åsyftar det man lär sig. Lärandets innehållsdimension handlar om att vi människor försöker skapa mening och förstå vår omgivning. Det vi lär oss innebär förståelse för, sammanhang och insikt, likväl som kunskaper och färdigheter (Illeris, 2015).
- 2) **Drivkraftsdimensionen** handlar om motivationen, känslorna och viljan som individen mobiliserar i en lärsituation. Det vill säga drivkraften handlar om den mentala energi som investeras i lärandet. Motivationen bygger på intresse och behov hos individen och påverkas av innehållet som man ska lära sig. Drivkraftsdimensionen är lika viktig som innehållet vi lär för att vi ska fungera som samhällsmedborgare. Utmaningarna som individen ställs inför får dock inte vara så stora att de riskerar att lärandet

försvagas. De får heller inte vara för små eftersom de då riskerar att inte motivera individen att lära sig alls (Illeris, 2015).

- 3) **Samspelsdimensionen** handlar om de sociala aspekterna av lärandet. I samspelsdimensionen sker lärandet i ett socialt sammanhang i samarbete med andra människor och det bidrar till människors socialisation till samhället. Individen lär sig mer ju mer den engagerar sig i samspelet. Samspelet kan också ha olika former - till exempel som imitation, förmedling eller deltagande (Illeris, 2015).

I uppsatsen använder jag Illeris tre ovan nämnda dimensioner för att tolka och förklara hur och vilka språkkunskaper som eleverna ges möjlighet att utveckla genom lärarnas val av undervisningsmetoder.

Metod

I det här avsnittet beskrivs val av metod och typ av intervju, tillvägagångssätt kring urval och respondenternas bakgrund. I avsnittet redovisas också genomförandet av intervjuer, efterarbetet som tillkom samt de forskningsetiska principerna som har tagits i beaktande innan- och under fallstudiens gång. Avslutningsvis diskuteras valet av metod.

Fallstudie – en skola med engelskprofil

Den här uppsatsen är baserad på en fallstudie med hjälp av kvalitativa intervjuer med lärare verksamma på en skola med engelskprofil. Enligt Bryman (2011) kan fallstudier anta flera olika former av forskningsdesign. Dock innebär den typiska formen av fallstudie av kvalitativ sort att intervjuer görs vid ett tillfälle. I den här fallstudien har varje intervju med lärare utspelat sig en gång. Fallstudien har skett under en kortare tidsperiod med syfte att genom intervjuer ta reda på hur lärare arbetar med engelska i årskurs F-1 på en skola med engelskprofil och vilka språkkunskaper eleverna givits möjlighet att utveckla genom lärarnas undervisningsmetoder.

Fallbeskrivning

Inför undersökningen sökte jag efter en skola med engelskprofil med syftet att ta reda på hur skolan lade upp sin undervisning i engelskämnet. Fallstudien är gjord på en F-6 skola med engelskprofil. Skolan har 350 elever och verksamheten har även en förskola, båda med en internationell prägel med viljan att forma världsmedborgare. På förskolan arbetar en engelsktalande pedagog som endast talar engelska med barnen från att de börjar förskolan. Det medför att de barn som går vidare till verksamhetens skola redan har börjat lära sig ett andraspråk innan de börjar skolan. Det som är utmärkande för skolan är att eleverna börjar undervisas i engelska redan från förskoleklass då de är sex år gamla. Förskoleklass har 80 minuter engelskundervisning i veckan som kan distribueras efter lärarens egna val, och årskurs 1 har 100 minuter engelskundervisning i veckan. Både förskoleklass och årskurs 1 har rena planerade lektioner i engelska och resterande tid sprids ut i form av korta stunder av undervisning i engelska. Lärarna är indelade i arbetslag utefter vilken årskurs de arbetar i och varje lärare är ansvarig för ett specifikt ämne. Läraren som ansvarar för engelskundervisningen planerar innehållet och lägger sedan ut planeringen på skolans lärplattform Canvas. Via Canvas kan sedan övriga i arbetslaget ta del av planeringen. Skolan har endast funnits i tre år och verksamheten är i full gång med att skapa en lokal övergripande kursplan i engelskämnet som behövs eftersom de startar undervisning i engelska med sina

elever så tidigt. Kursplanen ska innehålla förslag på ämnesinnehåll för förskoleklass, årskurs 1 och årskurs 2 och den ska även innehålla mål som eftersträvas att eleverna ska nå. Målen är utsedda efter förmågorna som eleverna ska kunna nå i slutet på årskurs 6.

Kvalitativ metod

Den här undersökningen är en fallstudie baserad på intervjuer med fem lärare som arbetar på en svensk skola med engelskprofil om deras erfarenhet av- och upplevelser kring att undervisa yngre barn i engelska. Enligt Bryman (2011) ligger tyngden inom kvalitativ forskning på en förståelse av den sociala verkligheten baserad på hur människor tolkar verkligheten. Intervjuer användes i undersökningen eftersom lärarnas tolkningar angående undervisningen bäst kunde förmedlas till mig via ord vid ett personligt möte. Syftet med den kvalitativa forskningsintervjun är enligt Kvale och Brinkmann (2009) att förstå ämnen ur intervjupersonens perspektiv. Därför valde jag att använda den kvalitativa intervjuemetoden vid den här undersökningen.

Urval och respondenter

Vid urval valde jag att kontakta rektorn på skolan och fråga om han trodde det fanns några aktiva lärare som kunde vara intresserade av att ställa upp på att intervjuas inför skrivandet av en uppsats. Jag valde att endast fråga efter lärare som undervisar i lägre årskurser där engelska oftast inte undervisas eftersom jag ansåg att arbetsmetoderna och yngre barns lärande var intressanta att undersöka. Jag fick svar via mail från rektorn att fem lärare var intresserade av att bli intervjuade.

Av de fem lärare som intervjuades arbetar tre i förskoleklass och två av dem i årskurs 1. Alla tre lärare som arbetar i förskoleklass har utbildningen förskollärare och två av dem har arbetat 14 och 16 år på förskola innan de började arbeta i förskoleklass. De som arbetar i årskurs 1 är lärare med behörighet att undervisa i årskurs 1 till 7. Alla fem lärarna är mellan 40 och 47 år gamla och har mellan 16 och 23 års erfarenhet av pedagogiskt arbete med barn. Lärarna är anonyma i uppsatsen och jag har valt att kalla lärarna i förskoleklass för lärare1, lärare2 samt lärare3 och lärarna i årskurs 1 för lärare4 och lärare5 för att läsaren enklare ska kunna hålla isär dem.

Semistrukturerad intervju

Enligt Bryman (2011) vill intervjuaren ha fylliga och detaljerade svar vid kvalitativa intervjuer. I den här undersökningen användes semistrukturerade intervjuer och intervjuerna inleddes med relativt klart fokus. En intervjuguide konstruerades, designad med syftet att intervjufrågorna skulle leda fram till svar på undersökningens frågeställningar men även med syftet att intervjupersonerna skulle få utrymme att formulera sina svar på sitt eget sätt (se bilaga 1). Enligt Kvale och Brinkmann (2009) kan intervjuguiden inför semistrukturerade intervjuer innehålla en översikt över de ämnen som ska täckas och förslag på frågor. Intervjuguiden i den här undersökningen tillät följdfrågor och en flexibilitet under intervjuerna.

Genomförandet av intervjuer och analys

Lärarna intervjuades individuellt på skolan i antingen ett bokat grupprum eller i deras klassrum. Varje lärare intervjuades en gång var, intervjuerna tog mellan 30 till 45 minuter att genomföra och det var endast intervjupersonen och intervjuaren som var närvarande i rummet under tiden intervjuerna pågick. Intervjuerna spelades in med hjälp av mobiltelefon och en app för ljudinspelning för att underlätta vid analysen av resultatet. Intervjuerna transkriberades efteråt och alla ord som sades inkluderades i transkriberingen. Pauser och

uttryck som ”typ”, ”öm” och så vidare inkluderades inte i transkriberingen eftersom jag bedömde att de inte skulle medföra något till sökandet efter svar på min frågeställning.

En tematisk analys gjordes av det empiriska materialet hämtat från intervjuerna. Enligt Bryman (2011) saknar tematisk analys en specificerad procedur att följa men Frameworks är en matrisbaserad metod som kan användas som stöd vid analys av kvalitativa data via tematisk analys. Efter att ha bekantat mig med fallstudiens data genom att flera gånger läsa igenom transkriberingen av intervjuerna tillämpades delvis Frameworks i organiseringen av data när teman och subteman skulle analyseras fram. Delar av intervjuerna som behandlade undervisningsmetoder markerades och antecknades på separat papper för att sedan delas in i fyra teman som besvarade min första forskningsfråga. För att besvara min andra forskningsfråga användes Knud Illeris tre dimensioner om lärande som utgångspunkt när elevers möjlighet till språkutveckling skulle kopplas till de teman som hade analyserats fram som svar på min första forskningsfråga.

Forskningsetiska principer

Enligt Kvale och Brinkmann (2009) har forskaren i en kvalitativ intervjuundersökning en skyldighet att skydda intervjupersonernas privata integritet. Både skolan där fallstudien utfördes och intervjupersonerna är anonyma i den här uppsatsen och privata data som skulle kunna identifiera deltagarna avslöjas inte i texten. Alla intervjupersonerna har godkänt att ljudinspelning skulle ske under intervjuerna. Intervjupersonerna har även rätt att bli informerade om undersökningens syfte och procedur genom briefing och debriefing (Kvale & Brinkmann, 2009). Intervjupersonerna informerades om undersökningens syfte via mail vid förfrågan om de kunde ställa upp på att intervjuas. De blev också erbjudna att ta del av intervjufrågorna på förhand men då ingen var intresserad av det skickades aldrig frågorna ut före intervjuerna. Före intervjuerna började informeras intervjupersonerna även om undersökningens procedur, vad intervjuerna skulle användas till och om deras rätt att dra sig ur intervjun när de ville.

Bryman (2011) menar att forskaren bör följa de regler som finns och även meddela resultaten till de personer som är en del av undersökningen för att trovärdighet ska finnas. Intervjupersonerna har uttryckt en önskan att få ta del av resultaten när uppsatsen är färdig och kommer självklart att bli försedda med en kopia av uppsatsen så snart som möjligt. Ingen av dem har däremot uttryckt en vilja att bli rådfrågade före uppsatsens publicering. Överförbarhet innebär hur överförbara en undersöknings resultat är till en annan kontext (Bryman, 2011). Om en annan skola skulle välja att undervisa engelska i förskoleklass och årskurs 1 bedömer jag det som troligt att många av metoderna som skolan använder skulle kunna användas där också och tillföra liknande språkutveckling i engelska hos eleverna där. Anledningen skulle vara att barn i åldern 6-7 år oftast inte hunnit bemästra läs- och skrivkonsten väl, andra metoder behöver då användas i undervisningen och eftersom metoder som lekar, film och musik ofta uppskattas av barn tror jag att det finns en sannolikhet att de skulle användas. Fallstudiens resultat bedöms därför vara överförbara till en annan situation.

Metoddiskussion

Min fallstudie är baserad på kvalitativa intervjuer med fem lärare i förskoleklass och årskurs 1. Målet var att ta reda på hur lärarna arbetade med engelska i sin undervisning och hur arbetssätten bidrog till elevernas språkutveckling. Forskningsfrågorna kunde besvaras med hjälp av intervjuerna eftersom det var lärarnas tolkningar jag behövde för att besvara dem. Enligt Bryman (2011) är människors tolkning central inom kvalitativ forskning och intervju var den mest lämpade metoden för att ta reda på lärarnas tolkning. Men kunde till exempel

intervjuer med eleverna på skolan ha bidragit till att stärka mitt resultat? Enligt Kvale och Brinkmann (2009) är det lätt att glömma bort den stora skillnad som råder mellan vuxna och barn vid intervjuer. Det är lätt att som intervjuare förmedla känslan av att det finns ett rätt svar på en fråga till ett barn. Det skulle med andra ord ha inneburit stora utmaningar att intervjua eleverna på skolan istället för lärarna och att få eleverna att berätta tillräckligt mycket om engelskundervisningen för att jag skulle ha kunnat dra slutsatser om deras språkliga kunskaper. Det är däremot min mening att strukturerade observationer som komplement till kvalitativa intervjuer med lärarna hade kunnat bidra med ett starkare resultat i undersökningen. Enligt Bryman (2011) är metoden förekommande inom klassrumsforskning och kan bidra med en bild av vad som händer under en vanlig lektion. Dock var tiden för den här undersökningen begränsad och det var min uppfattning att tiden var för knapp för att hinna med både intervjuer och observationer. Det skulle dock kunna vara ett alternativ för framtida forskning.

Illeris tre dimensioner för lärande har i uppsatsen använts för att analysera vilka språkkunskaper som eleverna gavs möjlighet att utveckla genom lärarnas undervisningsmetoder. Illeris lärteori hjälpte mig att få svar på de didaktiska frågorna: vad eleverna lärde sig, hur de lärde sig och varför de lärde sig. Illeris innehållsdimension handlar om vad man lär sig (Illeris, 2015) och kunde kopplas till vad eleverna i fallstudien lärde sig med hjälp av lärarnas undervisningsmetoder i engelska. Illeris drivkraftsdimension handlar om individens motivation och vilja (Illeris, 2015) och kunde kopplas till varför elevernas kunskaper och färdigheter i engelska utvecklades. Illeris samspelsdimension handlar om de sociala aspekterna av lärandet (Illeris, 2015) och kunde kopplas till hur elevernas kunskaper och färdigheter i engelska utvecklades. Genom Illeris lärteori kunde jag få syn på de tre dimensionerna och koppla dem till elevernas lärande.

Resultatredovisning och analys

I det här avsnittet redovisas undersökningens resultat. För att besvara den första forskningsfrågan presenteras fyra teman som beskriver hur lärare arbetar med undervisning. För att besvara den andra forskningsfrågan används Illeris begrepp för att tolka vilka språkkunskaper eleverna kunde utveckla genom lärarnas undervisningsmetoder.

Lärares undervisning i engelska i årskurs F-1 på en skola med engelskprofil

I det här avsnittet redovisas fyra teman som beskriver hur lärare arbetar med undervisning. Jag har valt att kalla dessa teman Rutiner, Anglifiering, Tematisk undervisning och Lustfylld undervisning.

Rutiner

Lärarna hade rutiner för hur de startade och avslutade elevernas skoldag. Engelska var en del i dessa dagliga rutiner. En av lärarna förklarade hur lärarna arbetade med engelska som en del av rutiner:

“Vi jobbar med engelska via att vi tar in det i vårt dagliga arbete. Vi börjar dagen med att tala om vilken dag det är på både svenska och engelska, räkna eleverna på svenska och

engelska och sjunga en sång på engelska. Och vi avslutar också dagen med att sjunga en sång på engelska” (lärare 1).

Förutom de dagliga rutinerna fanns det annan återkommande engelskundervisning. Lärarna arbetade med veckans ord i förskoleklass och årskurs 1. De hade två ord i veckan. Orden skrevs upp på tavlan och lärarna återupprepade dem i veckans undervisning. En lärare berättar:

“Om vi har tema vår då är spring ett av veckans ord. Eller om vi till exempel håller på med grisboken i svenskan då kanske man tar *pig* som veckans ord. Man återupprepar orden så eleverna lär sig dem” (lärare 2).

En annan lärare beskrev veckans ord enligt följande:

“När vi till exempel jobbade med tema påsken då var *easter* veckans ord. Och så tog vi in saker kring easter som *easter bunny* som veckans ord” (lärare 1).

Sammanfattningsvis skapade lärarna dagliga rutiner där engelska togs in i undervisningen och även veckorutiner där de tog upp utvalda engelska ord i veckans undervisning.

Anglifiering

Att anglifiera innebär att man gör något mer engelskt. Lärarna anglifierade på två sätt i undervisningen. De anglifierade spontant i sin dagliga undervisning med eleverna samt genom att de använde anglicismer i andra skolämnen där anglicismerna ursprungligen inte hörde hemma. En av lärarna beskrev hur anglifiering användes spontant i den dagliga undervisningen:

“Vi använder engelskan lite mer i det dagliga än vad man oftast gör i förskoleklass. När eleverna ska ha rast kan man till exempel säga “Och rast heter ju break på engelska”. Eller inte ens säga rast utan bara säga *break* ibland. De är vana vid det” (lärare 3).

Lärare 1 gav ett annat exempel på anglifiering i den dagliga undervisningen:

“Vi har en elev som har släktingar i Florida och när hen vill berätta om Florida och att hen till exempel har sett krokodiler så pratar vi om vad krokodil heter på engelska” (lärare 1).

Lärare 5 beskrev hur anglicismer fördes in i andra skolämnen:

“När vi jobbar med igelkotten så benämner vi den på engelska också. Men jag byter inte ut ett ord utan när vi håller på med igelkotten så gör vi som man gör i svenskan. Man läser faktatexter, tittar på film och samlar information. Och så frågar jag “Vad heter igelkott på engelska?” (lärare 5).

Lärarna pratade inte svenska för att plötsligt byta ut ett svenskt ord till ett engelskt ord mitt i undervisningen. Lärarnas metod innebar istället att de översatte enstaka svenska ord till engelska. Ett annat exempel var när lärarna arbetade med matematik. Lärarna berättade att de i matematiken använde fraser som *how old are you* under lektioner i matematik och ibland skedde även uppräkningsfraser på engelska. Ibland påpekade lärarna också för eleverna att vissa namn på svenska heter samma sak på engelska fast med annat uttal. I matematiken kunde anglicismer som *subtraktion* och *addition* figurera.

“När man har matte och håller på med subtraktion och addition så frågar vi eleverna vad det heter på engelska” (lärare 1).

Sammanfattningsvis arbetade lärarna med anglifiering i undervisningen på olika sätt. Dels gjordes det spontant i det dagliga talet som till exempel när det var dags för rast eller under andra aktiviteter med eleverna när eleverna till exempel berättade om egna intressen. Det gjordes också i ämnesundervisningen genom att ord och fraser valdes ut och översattes till engelska i olika skolämnena.

Tematiskt arbete

Lärarna använde befintliga läromedel för att tematisera engelskundervisningen. I förskoleklass valde lärarna teman ur filmserien *Pick a Color* från Utbildningsradion Skola. Lärare 2 berättade:

“Vi börjar alltid med *Pick a Color*. Så vi utgår från *Pick a Color*. Vi har de ämnen som finns där. Eleverna känner igen filmerna. Filmerna är uppbyggda på samma vis” (lärare 2).

Pick a Color är en engelskspråkig serie som består av tio avsnitt och handlar om ämnen som till exempel familjen, djur, kroppen, kläder och mat. Avsnitten är cirka 14 minuter långa. Lärarna arbetade med ett tema i två till tre veckor i engelskundervisningen i förskoleklassen och temat var samma som avsnittets ämne. Varje temaperiod startade med att eleverna tittade på ett avsnitt av *Pick a Color*.

I årskurs 1 användes ett annat undervisningsmaterial som heter *Magic* för att skapa teman i engelskundervisningen. *Magic* är en lärobok i engelska och boken användes för att välja teman till engelskundervisningen.

“Vi tittar på vilka teman som finns i våra läromedel och så tänker vi själva på vad som skulle kunna bli bra teman. Och så delar vi upp det i olika teman” (lärare 5).

Sammanfattningsvis arbetade lärarna med att tematisera sin engelskundervisning med hjälp av läromedel. I förskoleklass användes korta filmer ur filmserien *Pick a Color* med ett konkret innehåll som eleverna kunde relatera till som till exempel djur. I årskurs 1 användes läroboken *Magic*, som eleverna också hade, för att välja teman.

Lustfylld undervisning

Enligt lärarna var det viktigt att eleverna upplevde engelskundervisningen som lustfylld. En lärare uttryckte det enligt följande:

“Eleverna ska inte känna att engelska är väldigt svårt utan det ska istället vara roligt att lära sig engelska” (lärare 1).

I förskoleklassen var glädje och lust engelskundervisningens kärna.

“Vi bedömer dem inte i förskoleklass utan vi undervisar så det ska vara lustfyllt och roligt. Det är ett lustfyllt lärande och de får med sig saker som hjälper dem att “fylla på sin ryggsäck”. De ska inte känna att de inte förstår och inte vill lära sig mer” (lärare 1).

Att eleverna upplevde glädje när de arbetade med engelska var enligt lärarna viktigt för att eleverna skulle bygga upp sina språkliga kunskaper och ett intresse för att arbeta med engelska i fortsättningen.

“Vi kräver ju ingenting av eleverna i förskoleklass utan det ska vara lustfyllt och de ska få känna sig nyfikna på att lära sig ett annat språk. De ska också få känna att de sen har med sig sin kunskap i engelska till årskurs 1 och att de kan fortsätta utvecklas ännu mer där. Om elever tycker det är roligt med språk så kanske det i framtiden innebär att de även blir nyfikna på andra språk, inte bara engelska” (lärare 3).

Tre arbetsformer i lustfylld undervisning

Eftersom majoriteten av eleverna i förskoleklass och årskurs 1 inte hade lärt sig att läsa och skriva arbetade lärarna i stor utsträckning med läraktiviteter som inte krävde att eleverna kunde läsa och skriva. De arbetade med 1) muntliga redovisningar, 2) musik och ramsor, samt 3) lekar och spel.

Lärarna arbetade med att eleverna skulle prata engelska genom olika övningar. De försökte få alla att prata engelska. En lärare berättade följande:

“Vi försöker få alla att prata engelska. Men man måste vara väldigt försiktig så att man inte tvingar någon och man måste erbjuda olika sätt att öva på att prata. Det finns ju de elever som nästan bara pratar med mig än så länge eller möjligtvis med en kompis. Sen finns också de elever som man kan ha en enkel konversation med. Man måste kunna erbjuda möjligheter så att det känns bra för alla att prata” (lärare 4).

1) Muntlig redovisning var ett sätt som lärarna fick eleverna att öva på att prata engelska. En av lärarna berättade om hur eleverna fick redovisa under engelsklektionerna:

“De får redovisa bilder som de har målat. De får ställa sig med sin bild och säga till exempel “My favorite animal is...”. De elever som kan mer får berätta vad djuret äter, vilken färg den har och så vidare. De som kan mindre får man hjälpa genom att säga före “My favorite animal is...” Sedan får de applåder också får de sätta sig igen” (lärare 2).

Elevernas redovisningar innehöll varierande mycket material som skulle redovisas beroende på deras nivå i engelska. Vissa elever berättade endast vad deras favoritdjur heter på engelska och andra kunde berätta både namnet och till exempel vad djuret äter.

2) Enligt lärarna tyckte eleverna om musik och rim och just sånger och ramsor användes i engelskundervisningen på olika vis. I varje avsnitt av *Pick a Color* finns en sång som eleverna lyssnade på och sjöng med till i samband med att avsnitten visades. Vid arbete med tema kroppen sjöngs sången *Head, shoulders, knees and toes* och låtar på youtube användes också frekvent i engelskundervisningen. Ibland fick eleverna i uppgift att först lyssna på en sång och sedan måla en bild med hjälp av de färger som sången handlade om. En av lärarna berättade om musik och ramsor i engelskundervisningen:

“Det finns en underhållande man som heter Matt på Youtube. Han har väldigt många olika sånger som vi brukar låna och sjunga igenom och göra rörelser till. Det är många nya sånger. Sen brukar vi också köra svenska ramsor fast på engelska. Som *Fem apor hoppade i sängen* som eleverna kan” (lärare 3).

3) Lärarna använde lekar och spel i engelskundervisningen för att utveckla elevernas engelska ordförråd och förståelse. Oftast spelade alla elever samma spel men det fanns också mer avancerade ordpussel som ibland nyttjades för att utmana de elever som hade nått en högre nivå i engelska. En lärare beskrev undervisningen med spel:

“Nu har vi spelat mycket *Memory* med färger eftersom det ju är svårt med vissa spel när eleverna inte riktigt har kommit igång att läsa än. I *Memory* blir det bilder och färger också ska de försöka säga färgen på engelska när de har fått par” (lärare 1).

En annan lärare beskrev undervisningen som följande:

“*Kims lek* går ut på att man lägger fram olika föremål och benämner dem på engelska. Sedan blundar alla och en sak tas bort och sedan ska de säga vilken sak som är borta. *Pen* då till exempel. Vi har haft bänk, suddgummi, linjal till exempel” (lärare 2).

En tredje lärare beskrev materialet hon ibland gav till elever som hade kommit längre i sin utveckling i engelska:

“Vid *English Puzzles Picture- Word* gäller det att placera kortet som det står *sixty* på där det står 60. Och om man har gjort rätt så blir pusslet en bild på baksidan” (lärare 4).

Sammanfattningsvis utformade lärarna sin undervisning med utgångspunkt i att eleverna skulle känna glädje när de arbetade med engelska i skolan. Muntliga redovisningar utformades efter elevernas intresse. Musik och ramsor samt lekar och spel var vanliga läraktiviteter där eleverna fick prata engelska.

Hur bidrog arbetssätten till elevernas språkutveckling?

I det här avsnittet används Illeris tre dimensioner för lärande för att analysera vilka språkkunskaper eleverna gavs möjlighet att utveckla genom lärarnas undervisningsmetoder. Varje dimension redovisas för sig med några empiriska exempel.

Lärandets innehållsdimension

Innehållsdimensionen handlar enligt Illeris (2015) om vad man lär sig och viljan att förstå det man lär sig.

Lärarna använde muntliga redovisningar i sin engelskundervisning. När elever redovisade övade de på att kommunicera ett budskap till en publik. Ett budskap innebär att de delgav andra sina personliga åsikter inom ett ämne, vilket kräver förståelse för- och kunskap om ämnet som diskuteras.

“De får redovisa bilder som de har målat. De får ställa sig med sin bild och säga till exempel “My favorite animal is...”. De elever som kan mer får berätta vad djuret äter, vilken färg den har och så vidare” (lärare 2).

Föregående citat är ett exempel på vad Illeris (2015) beskriver som lärandets innehållsdimension, som enligt Illeris handlar om att försöka skapa mening och förstå det man lär sig.

Enligt Illeris (2015) bör fokus i undervisning ligga på utveckling av djupare förståelse istället för endast automatiserad kunskap. Att sjunga kunde som undervisningsmetod bidra till att elevernas språkliga förståelse ökade. Det gäller dock att eleverna försågs med en form av tydliggörande av den engelska sångtextens betydelse för att deras förståelse skulle öka. Utan tydliggörande finns risken att de inte förstod vad orden i sångtexten betydde och att de endast övade sitt engelska uttal med hjälp av sången.

“När vi jobbar med the body som tema så sjunger vi sången *Head, shoulders, knees and toes*. Vi pekar på våra kroppsdelar under tiden vi sjunger” (lärare 1).

Sången *Head, shoulders, knees and toes* bidrog däremot med att tydliggöra för eleverna vad olika kroppsdelar heter på engelska och var de finns på kroppen. Det beror för det första på att många av eleverna var bekanta med sången på svenska och visste vad orden betyder, och för det andra på gesterna som utfördes till sången. Lärarna berättade att de och eleverna pekade på sina olika kroppsdelar under tiden de sjöng, vilket hjälpte eleverna att koppla ihop kroppsdelarnas namn på engelska med rätt kroppsdel. Lärarnas val att ta in engelska i de dagliga och veckovisa rutinerna bidrog också till att elevernas språkliga förståelse och ordförråd ökade.

“Vi jobbar med engelska via att vi tar in språket i vårt dagliga arbete. Vi börjar dagen med att tala om vilken dag det är på både svenska och engelska, räkna eleverna på svenska och engelska och sjunga en sång på engelska. Och vi avslutar också dagen med att sjunga en sång på engelska” (lärare 1).

Eftersom ord som veckodagar, månader och siffror repeterades dagligen gavs möjligheter för kunskap att befastas hos eleverna.

Sammanfattningsvis kunde eleverna utveckla ett brett ordförråd genom sånger och rutiner där de lärde sig vad orden betyder. Genom att eleverna fick välja ämne när de redovisade utvecklade de sin förmåga att kommunicera ett innehåll.

Lärandets drivkraftsdimension

Drivkraftsdimensionen handlar enligt Illeris (2015) om individens vilja, motivation och känslor.

Lärarna i förskoleklass och årskurs 1 förespråkade en lustfylld undervisning vilket är ett exempel på hur drivkraftsdimensionen kom till uttryck.

“Eleverna tröttnar inte på engelska. De bara suger åt sig engelska i förskoleklass. Man känner att det är nu man ska börja med engelska. Eleverna är så väldigt stolta och vetgiriga och barnens självförtroende i engelska har ökat” (lärare 2).

Filmserien *Pick a Color*, musik och ramsor var undervisningsmetoder som eleverna tyckte om att arbeta med. Alla deltog och det var ingen som vägrade att vara med. Metoderna bidrog till att eleverna ville prata engelska och till att de var glada när de talade engelska, vilket kan antas ha bidragit till deras motivation och drivkraft till att lära sig språket.

Illeris (2015) menar också att drivkraftsdimensionen handlar om att utmaningar som eleverna möter inte bör vara för stora eller för små. Om så är fallet kan deras motivation bli lidande

som ett resultat av det. Lärarnas val av individanpassning vid tillfällena som till exempel redovisningar kan kopplas till drivkraftsdimensionen.

“Mycket handlar ju om att våga prata engelska. Det handlar inte om hur det låter till att börja med” (lärare 3).

Vid redovisningar uppmuntrades alla elever att redovisa efter sin egen språkliga nivå i engelska. Elever som utvecklingsmässigt ännu inte hade nått lika långt i engelska pressades inte för långt förbi sin bekvämlighetsgräns och elever som hade hunnit nå längre fick möjlighet att utmanas på sin nivå i undervisningen. När lärarna lade mindre fokus på perfektion vid uttal sporrades eleverna till att våga prata engelska, vilket ytterligare är ett exempel på hur drivkraftsdimensionen bidrog till elevernas lärande. Uttal övades istället vid sång och när eleverna imiterade läraren.

“Mycket av undervisningen är ju på en ganska enkel nivå och då får man utmana de elever som har kommit längre genom att låta dem hjälpa till mer. De kan till exempel få stå framför klassen och säga uppmaningar som “Spin around!” och “Jump!” (lärare 3).

Lärarna var noggranna med att anpassa undervisningen efter elevernas läs- och skrivförmåga eftersom inte alla elever hade hunnit lära sig att läsa och skriva än. Istället för material där de kunskaperna är essentiella prioriterades sång, film, lek och spel som undervisningsmetoder. Det var i linje med drivkraftsdimensionen eftersom läs- och skrivövningar i för stor mängd hade kunnat orsaka modfärdighet hos eleverna på grund av att de inte hade hunnit bemästra de områdena helt än. Undervisningsmetoderna sång, film, lek och spel motiverade eleverna i deras lärande av engelska och skapade en nyfikenhet på språk hos dem.

“Eleverna tycker det är extra roligt med engelska när vi sjunger, gör rim och ramsor och leker” (lärare 4)

Det fanns även elever som tyckte att det mest underhållande på engelsklektionerna var att arbeta i arbetsboken *Magic*. Lärarna förklarade att det berodde på att eleverna associerade att arbeta i boken med skolgång. I linje med drivkraftsdimensionen anpassade lärarna ibland materialet för att eleverna skulle känna motivation i sitt lärande via utmaningar. Eleverna fick ibland arbeta i arbetsboken med uppgifter på deras läs- och skrivnivå och lärarna själva tillverkade även ibland passande arbetsblad till eleverna.

“De älskar att jobba i den här klassen. Så när de får den här boken (Magic) är det det bästa de vet. Eller när de får ett papper. Nåt med skola som de ska göra. Det gillar de” (lärare 4).

Sammanfattningsvis lärde sig eleverna att använda och förstå språket i olika sammanhang genom att arbeta med olika aktiviteter som de upplevde som lustfyllda.

Lärandets samspelsdimension

Samspelsdimensionen handlar enligt Illeris (2015) om de sociala aspekterna av lärandet.

Bland de metoder som lärarna använde fanns många exempel på samspel. Eleverna gjorde få aktiviteter själva på grund av att de ännu inte lärt sig läsa och skriva. En av de metoder som lärarna använde i engelskundervisningen där samspel var involverat var lekar. När lek

användes som undervisningsmetod lärde sig eleverna engelska genom samspel i grupp. En av lekarna var *fruktsallad*. Leken var enkel för eleverna att utföra och genom leken och samspelet utvecklades elevernas ordförråd i engelska.

“När vi hade tema *food* så lekte vi *fruktsallad*. Man sitter i en ring också ska alla *bananas* byta plats med varandra när läraren säger *banana*” (lärare 3).

En annan metod som involverade samspel var när eleverna satt parvis och kommunicerade ett budskap till varandra.

“När vi arbetade med frukter som tema fick eleverna sitta två och två och prata med varandra. “My Favorite fruit is....” “What do you like?” De fick träna in sådana standardfraser” (lärare 5).

Ett exempel på det som Illeris (2015) kallar kollektivt lärande i samspeledimensionen illustreras i citatet nedanför:

“När vi leker namnleken sitter vi i en ring på mattan. Vi rullar en boll till varandra och så frågar man den man rullar bollen till på engelska vad hen heter eller hur gammal hen är. En gång fick vi en ny elev i klassen och då körde vi med ett garnnystan istället så det blev en stor spindelväv” (lärare 5).

Eleverna hade ungefär likadana förutsättningar i sitt lärande och den sociala situationen som de befann sig i bidrog till att de lärde sig att ställa frågor och ge svar på engelska. Sammanfattningsvis var samspeledimensionen väldigt närvarande och märkbar i lärarnas engelskundervisning. Anledningen var att det inte var möjligt för eleverna att arbeta självständigt på grund av deras unga ålder vilket resulterade i att samspelet blev betydligt mycket viktigare än vad det skulle ha varit ifall eleverna i högre grad hade kunnat läsa och skriva. Eleverna i förskoleklass och årskurs 1 pratade engelska och fick möjlighet att höra engelska i engelskundervisningen eftersom interaktion främjades i aktiviteterna. Samspeledimensionen hjälpte även eleverna att träna på att kommunicera ett budskap på engelska.

Diskussion

I det här avsnittet ställs tidigare forskning mot undersökningens resultat och förslag på vidare forskning inom ämnet engelskundervisning ges. Avsnittet avslutas med några korta kommentarer.

Baserat på undersökningens resultat kan vissa slutsatser dras. En av slutsatserna är att eleverna genom lärarnas undervisning utvecklade sitt ordförråd i engelska, kunde kommunicera på engelska med hjälp av enkla fraser samt muntligt redovisa om ämnen som de kände till. Slutsatsen kan också dras att lärarna skapade dagliga och veckovisa rutiner som till exempel veckans ord och att starta och avsluta dagen med sång på engelska. Lärarnas undervisning präglades av lustfylldhet eftersom det var viktigt för dem att eleverna upplevde lärandet i engelska som roligt. Lek och spel, muntliga redovisningar om för eleverna kända ämnen samt sång och musik var vanligt förekommande undervisningsmetoder i engelskundervisningen. Lärarna använde också anglicismer i undervisningen. De översatte

ord och fraser i andra ämnen till engelska. Slutsatsen kan också dras att alla Illeris (2015) tre dimensioner var närvarande i lärarnas undervisningsmetoder. Eleverna utvecklade kunskaper om veckodagar, månader och siffrors namn på engelska. De utvecklade ett brett engelskt ordförråd genom sånger och rutiner i undervisningen samt när de redovisade ämnen för resten av klassen genom undervisningsaktiviteterna som alla hade en innehållsdimension. Samspeleldimensionen var väldigt närvarande och central i lärarnas engelskundervisning eftersom eleverna inte kunde läsa och skriva. Eleverna tränade sig både på att tala engelska och på att lyssna när engelska talades. Undervisningsaktiviteterna hade även en drivkraftsdimension då lärarna strävade efter att göra engelskundervisningen lustfylld och eleverna då blev motiverade att lära sig engelska.

Lärarna i min undersökning infogade anglicismer, det vill säga inlånade engelska ord, i undervisningen i andra ämnen. Undersökningens resultat indikerar att metoden hjälpte eleverna att lära sig de engelska ordens betydelse via undervisningens kontext och att eleverna utvecklade en djupare förståelse för ordens innebörd. Malmberg mfl. (2000) drar slutsatsen att barn lättare lär sig glosor om de förekommer i en kontext. Utan kontext har barn svårare att utveckla en djupare förståelse för orden och därav svårare för att senare använda orden i olika sammanhang. Lärarnas undervisningsmetod medförde att eleverna repeterade engelska ord oftare än ifall de endast skulle ha lärt sig orden utan sammanhang. Eleverna fick möjlighet att tidigt utveckla ett rikt ordförråd i engelska.

Lundberg (2007) drar slutsatsen att både lärare och elever upplevde engelskundervisningen som rolig efter att lärarna hade deltagit i kompetensutvecklingskursen i aktionsforskningsprojektet och att det i sig var ett resultat av att lärarnas undervisningsmetoder i engelskämnet förbättrades efter kursen. Mitt resultat fann att lärarna i undersökningen såg lustfylldhet i undervisningen som central och att de delvis därför prioriterade aktiviteter som tilltalade eleverna i engelskundervisningen som till exempel lekar och spel samt sång och rim. Lärarna hade arbetat fram undervisningsmetoder som ledde till lärande i engelska hos sina unga elever. Eleverna fick öva på engelskt uttal, fick ett rikt engelskt ordförråd samt förståelse inom engelska språket.

Esim och Feride (2013) drog slutsatsen att den aktivitet som orsakade mest oro hos elever vid inläring av ett andraspråk var prov. Eftersom min undersökning gäller elever på lågstadiet kan jag utgå från att eleverna inte hade prov i engelska. Däremot bekräftar undersökningens resultat att barn i förskoleklass och årskurs 1 vågade använda engelska vid engelskundervisningens aktiviteter. Esim och Feride (2013) fann att yngre barn var mindre hämmade vid användning av sitt andraspråk i undervisningen än äldre barn. Jag kan bara konstatera att eleverna i min fallstudie vågade använda engelska i undervisningen men eftersom engelskundervisning för äldre barn än årskurs 1 inte undersöktes kan jag inte bekräfta Esim och Ferides (2013) slutsats.

Kunskapsöversikten visar att flera studier har undersökt hur olika undervisningsmetoder kan bidra till att barn utvecklas i sitt andraspråk. MhicMathuna (2008) drog slutsatsen att storytelling medför att barn utvecklas i sitt andraspråk när varje barn deltar i storytelling minst fyra gånger i veckan. Storytelling var dock inte en metod som användes av lärarna i fallstudien. Det kan bara spekuleras över om det skulle vara en effektiv metod att använda vid andraspråksinläring på en svensk skola med engelskprofil. På en svensk skola med engelskprofil talar inte lärarna endast engelska med eleverna. Följaktligen skulle storytelling kunna medföra större utmaningar för eleverna på en svensk skola än vad det gjorde för eleverna i MhicMathunas studie.

Förslag till vidare forskning

Fallstudien i det här examensarbetet fokuserade på hur lärare undervisar i förskoleklass och årskurs 1. Ett förslag till fortsatt forskning vore att undersöka hur lärare på en skola med engelskprofil arbetar med engelskundervisning på till exempel mellanstadiet. Hur motiveras eleverna när de är äldre än 7 år och hur är engelskundervisningen utformad? Eftersom elever på mellanstadiet är äldre än elever på lågstadiet skulle intervjuer med elever potentiellt kunna vara ett alternativ för att ta reda på hur de upplever engelskundervisningen, men man skulle fortfarande behöva vara försiktig med hur eleverna bemöts för att vara säkra på att få genuina svar.

Eftersom den här fallstudien endast undersöker en skola kan inte resultatet generaliseras till andra skolor med engelskprofil i Sverige. Fler undersökningar skulle behöva genomföras för att ta reda på hur engelskundervisningen går till i förskoleklass och årskurs 1 på skolor med engelskprofil. Den här fallstudien bidrar med information om undervisningsmetoder i engelska anpassade till elever på lågstadiet på en skola med engelskprofil i Sverige. Eftersom engelska är ett världsspråk som är viktigare att behärska nu än för till exempel 70 år sedan är det viktigt att forska vidare om undervisningsmetoder i engelska för 6-7 åringar. Ifall engelskundervisningen är på väg att flyttas ner i åldrarna är det av intresse att lärarna vet hur de kan undervisa i engelska i de tidiga åren på lågstadiet.

Referenser

- Arbetsförmedlingen. (2017). *Många med kort utbildning är långtidsarbetslösa*. Hämtad 2018-05-02, från <http://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/statistik-ochpublikationer/Rapporter/Ovriga/2017-01-31-Manga-med-kort-utbildning-ar-langtidsarbetslosa.html>
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB
- Crystal, D. (2008). Two thousand million?. *English Today*, 24 (1), 3-6. Doi: 10.1017/S0266078408000023
- Esim, G., Feride, A. (2013). Is Younger Really Better? Anxiety About Learning a Foreign Language in Turkish Children. *Social Behavior & Personality: an international journal*, 41(5), 827-841.
- Illeris, K. (2015). *Lärande*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Johnson, J., Newport, E. (1989). Critical period effects in second language learning. The influence of maturational state on the acquisition of English as a second language. *Cognitive Psychology*. 21(1), 60-99. Doi: 10.1016/0010-0285(89)90003-0
- Johnstone, R. (2002). *Addressing 'the age factor': some implications for language policy*. Strasbourg: Council of Europe.

Kalogirou, K., Beauchamp, G & Whyte, S. (2017). Vocabulary Acquisition via Drama: Welsh as a second language in the primary school setting. *The Language Learning Journal*. 1-12. Doi: 10.1080/0951736.2017.1283351

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.

Lundberg, G. (2007). *Teachers in Action – att förändra och utveckla undervisning och lärande i engelska i de tidiga åren*. (Licentiatavhandling. Pedagogiskt arbete). Institutionen för svenska och samhällsvetenskapliga ämnen. Umeå Universitet. Tillgänglig: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:441903/FULLTEXT01.pdf>

Malmberg, P., Bergström, I., Håkansson, U., Öman, M & Tornberg U. (2000). *I huvudet på en elev (Strims-rapport)*. Stockholm: Bonnier Utbildning AB

McGrath, L. (2014). Parallel language use in academic and outreach publication: A case study of policy and practice. *Journal of English for Academic Purposes*. 13, 5-16. doi:10.1016/j.jeap.2013.10.008

MhicMhathuna, M. (2008). Supporting children's participation in second language stories in an Irish language preschool. *Early Years*, 3(28), 299-309. doi:10.1080/09575140802212191

Skolverket. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Västerås: Edita.

Bilaga 1

Intervjufrågor

Fråga 1. Er skola har profil i engelska. Kan du berätta hur det märks på skolans undervisning att skolan har profil i engelska?

Fråga 2. Hur planerar du inför en engelsklektion? (Förutspår du eventuella svårigheter?)

Fråga 3. Hur ser en vanlig engelsklektion ut när du undervisar din klass?

Fråga 4. Finns det aktiviteter som ni bara gör ibland på lektionerna?

Fråga 5. Arbetar alla elever i klassen med samma material eller individanpassas materialet?

Fråga 6. Hur ser miljön ut när ni arbetar med engelska?

Fråga 7. Vad kan eleverna lära sig när du arbetar på det sätt du har beskrivit?

Fråga 8. Finns det något särskilt i undervisningen som barnen tycker är roligt?

Fråga 9. Finns det något särskilt i undervisningen som barnen tycker är extra svårt?

Fråga 10. Vad tycker du är svårt med att undervisa så unga elever i engelska?

Fråga 11. Har du provat att undervisa något någon gång som visade sig inte fungera med klassen?

Fråga 12. Vad tycker du är viktigt att fokusera extra mycket på i undervisningen i engelska i dessa åldrar?